สรุปผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าประชุมประจำปี 2545 ของ สศช.

เรื่อง

ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : 5 ปี หลังวิกฤตเศรษฐกิจ

วันศุกร์ที่ 21 มิถุนายน 2545

ณ ศูนย์การประชุมและแสดงสินค้า อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี

การประชุมประจำปีครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ตอบแบบสอบถามและส่งคืนให้ สศช. รวบรวมได้ 261 ชุด คิดเป็นร้อยละ 21.8 ของผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ซึ่งมาจากภาคส่วนต่างๆ สศช. จึงได้ประมวลผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญใน 4 ส่วนหลัก สรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ ①: ดัชนีชี้วัดผลการพัฒนาประเทศ

ความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับตัวชี้วัดผลการพัฒนาประเทศ พบว่า

- ร้อยละ 43.3 เห็นว่า ตัวชี้วัดด้าน **อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ** เหมาะสมที่จะใช้เป็น**ตัวชี้วัดหลัก** ได้ และร้อยละ 42.5 เห็นว่า ไม่มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดหลัก
- ในกลุ่มที่เห็นว่าไม่มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดหลักได้นั้น ร้อยละ 92.7 ยังเห็นว่าตัวชี้วัดอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจใช้ประเมินผลการพัฒนาประเทศร่วมกับตัวชี้วัดอื่นๆ ได้
- ร้อยละ 85.8 เห็นด้วยกับการพัฒนาดัชนี “ความอยู่ดีมีสุข” และ “ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ” เพื่อวัดผลกระทบของการพัฒนาที่มีต่อคนและการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเห็นด้วยกับการใช้ดัชนีทั้งสองชุดคิดเป็นร้อยละ 44.8 เห็นด้วยเฉพาะชุดดัชนีความอยู่ดีมีสุขร้อยละ 23.4 และเฉพาะชุดดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจร้อยละ 17.6
- สำหรับดัชนีชี้วัด “ความอยู่ดีมีสุข” ทั้ง 7 ด้าน คือด้านสุขภาพอนามัย ความรู้/การศึกษา การมีงานทำ รายได้และการกระจายรายได้ ครอบครัว สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถนำมาใช้ประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้มีประมาณร้อยละ 95.0-97.3 ทั้งนี้ ปัจจัยด้านสุขภาพอนามัยมีจำนวนผู้เห็นด้วยสูงสุด
- ส่วนดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพและการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม มีผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยตั้งแต่ร้อยละ 88.9-95.4

- สำหรับ ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดด้านสังคม ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับดัชนีด้านสังคมรวม 267 เรื่อง โดยเห็นว่าควรมีดัชนีที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม/ค่านิยมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.4 ของจำนวนเรื่องทั้งหมด รองลงมาเป็นดัชนีด้านสภาพแวดล้อม ชุมชน/ประชาสังคม และการบริหารจัดการที่ดีตามลำดับ ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอตัวชี้วัดที่แตกต่างจาก สศช. เสนอที่สำคัญได้แก่ ความเป็นไทย/วิถีชีวิตไทย การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คุณธรรมและจริยธรรม คอร์รัปชัน และครอบครัวอบอุ่น/เอื้ออาทร
- ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับดัชนีด้านเศรษฐกิจมีจำนวน 161 เรื่อง โดยเสนอตัวชี้วัดทางด้านการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาได้แก่ ดัชนีด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ตามลำดับทั้งนี้ ตัวชี้วัดที่แตกต่างจาก สศช. เสนอที่สำคัญได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจชุมชน ภูมิปัญญาไทย

ส่วนที่ ②: ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยเพิ่มขึ้นหรือลดลง

จากการเปรียบเทียบ “ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” ใน **ปัจจุบันกับช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ** พบว่า

- ร้อยละ 63.6 เห็นว่าความอยู่ดีมีสุขของคนไทยลดลง โดยมีเครื่องชี้ที่สำคัญ คือ เกิดปัญหาสังคมทั้งด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์ ยาเสพติด คอร์รัปชัน ความเสื่อมโทรมด้านจริยธรรมและครอบครัวแตกแยกมากขึ้น มีการว่างงานและรายได้ของประชาชนลดลง รวมทั้งมีภาระหนี้สินมากขึ้น ฯลฯ
- ร้อยละ 22.2 เห็นว่าความอยู่ดีมีสุขของคนไทยเพิ่มขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจขยายตัว มีการจ้างงานและประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ภาครัฐมีการใช้จ่ายและสนับสนุนการศึกษา สุขภาพอนามัยมากขึ้น รวมทั้ง ชุมชนต่างๆ ได้หันมาพึ่งตนเองมากขึ้น
- สำหรับผู้ที่เห็นว่า ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยไม่เปลี่ยนแปลงมีอยู่ร้อยละ 10.7 เนื่องจากเห็นว่า ชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไปของประชาชนยังเหมือนเดิม การว่างงานไม่แตกต่างจากก่อนเกิดวิกฤตเท่าใดนัก รายได้ของคนระดับล่างยังไม่เพิ่ม

ส่วนที่ ③: ประเด็นเกี่ยวกับการจัดประชุมประจำปีครั้งต่อไป

ในประเด็นเกี่ยวกับ สศช. ควรจัดประชุมประจำปีอย่างต่อเนื่องหรือไม่ พบว่า

- ร้อยละ 95.8 เห็นควรให้มีการจัดประชุมประจำปีอย่างต่อเนื่อง
- โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นของการจัดประชุมประจำปีครั้งต่อไป 5 อันดับแรก ดังนี้ ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย (ต่อเนื่อง) การเพิ่มขีดสามารถในการแข่งขัน การประเมิน

ผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เศรษฐกิจพอเพียง/การพึ่งตนเอง การพัฒนาชนบทและการกระจายรายได้

ส่วนที่ ④ : ข้อเสนอแนะต่อ สศช.

ผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะต่อ สศช. เพิ่มเติมดังนี้

- ในการเชิญผู้เข้าร่วมประชุม ควรให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อ สศช.
- ควรมีการจัดประชุมในภูมิภาคอื่น ๆ ด้วย
- การจัดประชุมควรเปิดโอกาสให้นักคิด นักวิชาการ และผู้นำชุมชนได้เสนอผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
- ควรมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพึ่งตนเองของชุมชน และการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพในชุมชน
- ภายหลังการประชุมกลุ่มย่อย ควรให้มีการนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยในที่ประชุมใหญ่ด้วย
- เอกสารการประชุมควรแจกก่อนวันเข้าร่วมประชุม รวมทั้งควรสรุปผลการสัมมนาทั้งที่ประชุมใหญ่และประชุมกลุ่มย่อยเพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม หน่วยงานต่าง ๆ และภาคประชาชนได้รับทราบ ทั้งนี้ อาจจะลงใน web site ของสำนักงานฯ ด้วยก็ได้
- ควรให้โอกาสคนด้อยโอกาส ได้เป็นผู้อภิปรายในกลุ่มย่อยด้วย
- การจัดการประชุมในเวทีที่ใหญ่เกินไป ทำให้การประชุมมีคุณภาพไม่ดีพอส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น การร่วมคิด-ร่วมฟัง ลดน้อยลง จึงควรขยายเวลาการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อให้เกิดการระดมความคิดเห็นอย่างแท้จริง และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง
- ควรมีการติดตามประเมินผลว่ามีการนำดัชนีชี้วัดต่าง ๆ ไปใช้มากน้อย เพียงใด
- สศช. ควรให้ความสำคัญต่อดัชนีด้านการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการลงทุนที่สำคัญอย่างหนึ่ง แต่คนจนไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาสูงเพราะไม่มีทุนการศึกษา

//

ภาคผนวกตาราง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดการพัฒนาประเทศ ของผู้เข้าร่วมการประชุม

ประจำปี 2545

เรื่อง "ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ"

ตารางที่ 1 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับการใช้ "อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ" เป็นตัวชี้วัดหลักในการประเมินผลการพัฒนาประเทศ**

ความคิดเห็น	**ร้อยละ**
เห็นด้วย	42.5
ไม่เห็นด้วย	43.3
ไม่แน่ใจ	10.3
ไม่ตอบ	3.8
รวม (261 ราย)	**100.0**

ตารางที่ 2 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า การประเมินผลการพัฒนาประเทศ ยังมีความจำเป็นต้องใช้ "อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ" เป็นตัวชี้วัด ร่วมกับตัวชี้ด้านอื่น ๆ**

ความคิดเห็น	**ร้อยละ**
จำเป็น	92.7
ไม่จำเป็น	0.7
ไม่มีความเห็น	1.3
ไม่ตอบ	5.3
รวม (150 ราย)	**100.0**

หมายเหตุ : ไม่รวมกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับการใช้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัดหลักฯ

ตารางที่ 3 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับการใช้ "ความอยู่ดีมีสุข" เป็นดัชนีชี้วัดผลกระทบการพัฒนาที่มีต่อคน และ "ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ" เป็นดัชนีชี้วัดผลการพัฒนาเศรษฐกิจ**

ความคิดเห็น	**ร้อยละ**
เห็นด้วยกับการใช้ดัชนีทั้ง 2 ชุด	44.8
เห็นด้วยกับการใช้ดัชนี "ความอยู่ดีมีสุข"	23.4
เห็นด้วยกับการใช้ดัชนี "ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ"	17.6
ไม่เห็นด้วยกับการใช้ดัชนีทั้ง 2 ชุด	13.0
ไม่มีความเห็น	0.4
ไม่ตอบ	0.8
รวม (261 ราย)	**100.0**

ตารางที่ 4 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับดัชนีแต่ละด้านของความอยู่ดีมีสุข**

ดัชนีความอยู่ดีมีสุข	ร้อยละ			
	เห็นด้วย	**ไม่เห็นด้วย**	**ไม่ตอบ**	**รวม (261 ราย)**
สุขภาพอนามัย	97.3	0.8	1.9	100.0
ความรู้/การศึกษา	96.9	1.9	1.2	100.0
การมีงานทำ	96.2	1.9	1.9	100.0
รายได้และการกระจายรายได้	96.9	1.2	1.9	100.0
ครอบครัว	95.0	4.2	0.8	100.0
สภาพแวดล้อม	95.0	2.3	2.7	100.0
การบริหารจัดการที่ดี	95.0	1.5	3.5	100.0

ตารางที่ 5 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับดัชนีแต่ละด้านของ "ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ"**

ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ	ร้อยละ			
	เห็นด้วย	**ไม่เห็นด้วย**	**ไม่ตอบ**	**รวม (261 ราย)**
การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ	93.9	3.1	3.1	100.0
ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ	88.9	4.6	6.5	100.0
การปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โลก	92.3	3.1	4.6	100.0
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ	93.1	4.2	2.7	100.0
การกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม	95.4	1.9	2.7	100.0

ตารางที่ 6 **ตัวชี้วัดที่กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะเพิ่มเติมจากกรอบดัชนีความอยู่ดีมีสุขของ สศช.**

ดัชนี	**ตัวชี้วัด**	**จำนวน (ราย)**
1. สุขภาพอนามัย	• สุขภาพจิต • อัตราการฆ่าตัวตาย • อัตราการสูบบุหรี่ • IQ-EQ	6 4 2 2
2. ความรู้	• การศึกษาขั้นสูง • การศึกษาขั้นพื้นฐาน • การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร • ระบบและมาตรฐานการศึกษา • อื่น ๆ เช่น การศึกษาทางไกล, ทุนการศึกษา	4 4 2 2 3
3. ชีวิตการทำงาน	• การทำงานต่ำระดับ • การทำงานในครอบครัว • แรงงานย้ายถิ่น • การคุ้มครองแรงงานนอกระบบ • อื่น ๆ	1 1 1 1 5

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ดัชนี	**ตัวชี้วัด**	**จำนวน (ราย)**
4. สภาพแวดล้อม	• ชุมชนแออัด • อุบัติภัย	2 1
5. ชีวิตครอบครัว	• ความอบอุ่น เอื้ออาทร ความรัก • ความแตกแยกในครอบครัว/หย่าร้าง • อื่น ๆ	10 2 4
6. การบริหารจัดการที่ดี	• การคอรัปชัน • การมีส่วนร่วมในการปกครอง • ธรรมรัฐ • คุณภาพนักการเมือง • อื่น ๆ	9 6 5 3 7
7. ชุมชน/ประชาสังคม	• การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน/การพึ่งพากัน • ความเข้มแข็งของชุมชน • การมีส่วนร่วม • ทุนทางสังคม • อื่น ๆ	16 14 7 3 2
8. วัฒนธรรม/ค่านิยม	• ความเป็นไทย/วิถีชีวิตไทย • คุณธรรม/จริยธรรม • ระเบียบวินัย • การพึ่งตนเอง • ความมั่นคงทางจิตใจ • การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม • อื่น ๆ	28 15 8 5 4 4 11
9. สวัสดิการสังคม	• เด็กและคนชรา • คนไร้ที่พึ่ง • สวัสดิการชุมชน • คนพิการ/ผู้ด้อยโอกาส	3 3 2 1
10. อื่น ๆ	• การท่องเที่ยว การกีฬา การผังเมือง การลดประชากร	6

ตารางที่ 7 **ตัวชี้วัดที่กลุ่มตัวอย่างเสนอแนะเพิ่มเติมจากกรอบดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ของ สศช.**

ดัชนี	ตัวชี้วัด	จำนวน (ราย)
1. การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ	• เศรษฐกิจพอเพียง/ทฤษฎีใหม่ • เศรษฐกิจชุมชน/วิสาหกิจชุมชน • ภูมิปัญญาไทย • เงินทุนของชุมชน • อื่น ๆ เช่น การใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศ ประสิทธิภาพของการใช้จ่ายภาคเอกชน	16 10 10 4 13
2. ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ	• ภาระหนี้สินต่อครัวเรือน • ประสิทธิภาพการใช้จ่ายของรัฐบาล	5 1
3. การปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์โลก	• การพัฒนาฝีมือแรงงานและคุณภาพสินค้า • ความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน	2 1
4. การเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ	• รายได้ประชาชาติต่อคนต่อปี • ปริมาณเงินนอกระบบ	9 1
5. การกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	• ความเป็นธรรมในด้านการจัดเก็บภาษีอากร • การจัดสรรงบประมาณให้แก่ผู้ด้อยโอกาส • อื่น ๆ เช่น การกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ การจุนเจือช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้ช่วย ตนเองได้	4 2 3
6. อื่น ๆ	• สินเชื่อเพื่อการพัฒนาชนบท • การกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน • การสร้างงานใหม่	1 1 1

ตารางที่ 8 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า "ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย" ในปัจจุบันเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ**

ความคิดเห็น	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	22.2
ไม่เปลี่ยนแปลง	10.7
ลดลง	63.6
ไม่ตอบ	3.4
รวม (261 ราย)	**100.0**

ตารางที่ 9 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า สศช. ควรจัดให้มีการประชุมประจำปีอย่างต่อเนื่อง**

ความคิดเห็น	**ร้อยละ**
เห็นด้วย	95.8
ไม่เห็นด้วย	2.3
ไม่ตอบ	1.9
รวม (261 ราย)	**100.0**

ตารางที่ 10 **ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสนอแนะหัวข้อเรื่องการจัดประชุมประจำปีในครั้งต่อไป**

ลำดับที่	**หัวข้อ**	ร้อยละ
1	ความอยู่ดีมีสุข (รายงานผลต่อเนื่อง)	11.5
2	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	9.5
3	แผนพัฒนาฯ : การประเมินผล/การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ	9.5
4	เศรษฐกิจพอเพียง/การพึ่งตนเอง	8.8
5	การพัฒนาชนบท/การกระจายรายได้สู่ชนบท	6.1
6	ทุนทางสังคมของไทย	5.4
7	การกอบกู้เศรษฐกิจไทย และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ	4.7
8	คุณภาพชีวิต	4.1
9	อนาคตของประเทศไทยจะไปทางไหน	4.1
10	อื่น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูปการศึกษา ชุมชน การสร้างจิตสำนึกของคนไทย ภูมิปัญญาไทย คอรัปชัน การพัฒนาฐานข้อมูล เมืองน่าอยู่ และเศรษฐกิจไทยยุคโลกาภิวัตน์ ฯลฯ	36.5
	รวม	**100.0 (148 ราย)**

..★..★..★..★..★..